

Рада Національного банку України

Р І Ш Е Н Н Я

31 березня 2020 року

м. Київ

№ 9-рр

Про заходи Національного банку України щодо протидії кризовим явищам та ситуацію на валютному ринку України

На підставі та в межах повноважень, визначених у пункті 13 частини першої статті 9 Закону України “Про Національний банк України”, розглянувши матеріали Правління Національного банку України (лист від 24 березня 2020 року №В/09-0004/23880), урахувавши обговорення на засіданні, Рада Національного банку України вирішила:

1. Узяти до відома інформацію Правління Національного банку України щодо ситуації на валютному ринку України та заходів Національного банку України з протидії кризовим явищам.

2. Виключити пункт 2 та пункт 3 Рішення Ради Національного банку України від 13 липня 2018 року № 37-рд “Про Стратегію монетарної політики Національного банку України”.

3. Акцентувати увагу Правління Національного банку України на доцільності створення макроекономічних передумов пом'якшення наслідків рецесії в рамках збереження цінової та фінансової стабільності. У тісній координації з Урядом запровадити всі можливі заходи та дії, спрямовані на підтримку економіки та населення у кризовий період. Зосередити увагу на безперебійному функціонуванні банківської та платіжної систем України.

4. Затвердити рекомендації Правлінню Національного банку України, що додаються.

5. Правлінню Національного банку України до 1 червня 2020 року поінформувати Раду Національного банку України про виконання пункту 4 цього рішення з обов'язковим зазначенням документів, які відповідають прийнятим управлінським рішенням.

6. Рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Голова Ради

Богдан ДАНИЛИШИН

Інд.10

Рекомендувати Правлінню Національного банку України щодо:

1. *Удосконалення інструментарію з грошово-кредитної (монетарної) політики:*
  - 1.1. Розглянути можливість запровадження цільового довгострокового рефінансування банків з метою кредитування інвестиційних проєктів, суб'єктів малого та середнього бізнесу та розширити перелік активів, що можуть виступати забезпеченням за такими кредитами рефінансування.
  - 1.2. Знизити норму обов'язкового резервування банків для валютних коштів з метою їх залучення та утримання в банківській системі України.
  - 1.3. Обґрунтувати середньостроковий таргет інфляції на рівні, що достатньої мірою враховує шоки, пов'язані із епідемією коронавірусу, дію чинників, що перешкоджають повноцінному функціонуванню трансмісійного механізму грошово-кредитної політики (нерозвиненість фінансових ринків, товарних ринків, ринку праці тощо), а також враховують емпіричний досвід країн з ринками, що формуються, які відновлювалися після структурних шоків.
  - 1.4. Оперативно визначити та доповісти Раді Національного банку про можливі обсяги проведення операцій Національного банку з ОВДП на вторинному ринку цінних паперів, які не будуть нести загрози для забезпечення фінансової стабільності, та провести аналіз впливу цих операцій на показники зовнішньоекономічної стійкості та соціально-економічного розвитку України.
  - 1.5. Розглянути можливість розширення критеріїв прийнятності застави за кредитами екстреної підтримки ліквідності.
2. *Політики банківського регулювання:*
  - 2.1. Визначити особливості застосування вимог Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління НБУ №351 від 30.06.2016, у зв'язку з запровадженням обмежувальних заходів внаслідок поширення коронавірусної інфекції, зокрема щодо оцінки кредитного ризику за заборгованістю, реструктуризованою через скорочення доходів позичальників та/або погіршення їх фінансового стану внаслідок поширення коронавірусної інфекції.
  - 2.2. Дослідити питання щодо оптимального рівня мінімальних вимог до адекватності та структури капіталу банків в Україні з урахуванням норм законодавства ЄС та поточної світової практики антикризового регулювання банківської діяльності. Розробити заходи щодо приведення вимог до структури капіталу банків до норм ЄС, особливо в тій частині, де ці вимоги жорсткіші згідно українського законодавства, та спрощення регуляторного середовища діяльності невеликих банків в Україні.
  - 2.3. Розглянути можливість тимчасового зниження нормативу коефіцієнту покриття ліквідністю (LCR).

3. *Валютної політики та регулювання:*
  - 3.1. Дослідити ефекти валютної лібералізації, запровадженої відповідно до Закону України «Про валюту та валютні операції», на стійкість платіжного балансу, надходження іноземного капіталу та активність інвестиційних процесів в Україні.
  - 3.2. Підготувати план дій на випадок раптового відпливу капіталу, включно із можливістю упровадження обмежень на рух капіталу, у тому числі обов'язкового продажу валютної виручки на міжбанківському валютному ринку України та скорочення граничного строку розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.
4. *Співпраці з МВФ:*
  - 4.1. Проінформувати Раду Національного банку України про комплекс подальших заходів, які узгоджують Національний банк та Міжнародний Валютний Фонд у сфері відповідальності Національного банку відповідно до програми Extended Fund Facility.
5. *Удосконалення прогностного та аналітичного інструментарію:*
  - 5.1. Вжити заходів щодо удосконалення інструментарію економіко-математичного моделювання, що використовується Національним банком України з метою оцінки впливу рішень з монетарної політики на економічні процеси в Україні з врахуванням дії екстраординарних шоків, пов'язаних із світовою епідемією коронавірусу, зокрема щодо:
    - оцінки впливу девальвації національної валюти на інфляцію, розрив ВВП та сукупний попит з врахуванням рівня залежності національного виробництва та споживання від імпорту;
    - підготовки варіантів аналізу ефектів переносу на ціни в залежності від глибини шоків, тривалості та характеру девальваційних очікувань, пов'язаних зі станом державних фінансів;
    - оцінки нейтральної ставки, враховуючи турбулентність на світовому та внутрішньому ринках капіталу;
    - оцінки природного рівня безробіття, враховуючи збільшення робочої сили економіки внаслідок повернення трудових мігрантів;
    - оцінки ефектів реакції світових сировинних цін на економіку України;
    - запуску програм із апробацією методів штучного інтелекту в прогностній роботі з нелінійними процесами.
6. *Комунікацій з монетарної політики:*
  - 6.1. Переглянути характер публічних комунікацій щодо прогнозованої траєкторії облікової ставки та її кількісних значень.

Рекомендувати Кабінету Міністрів України щодо:

1. *Удосконалення функціонування ринку державних цінних паперів:*
  - 1.1. Розширити перелік учасників первинних аукціонів з розміщення ОВДП шляхом залучення до участі в них небанківських фінансових установ.
  - 1.2. Провести аналіз процедур продажу ОВДП населенню та вжити заходів щодо їх спрощення.
  - 1.3. Розглянути можливість випуску цільових ОВДП для реалізації пріоритетних інвестиційних проєктів, визначених Урядом України.

2. *Міжнародного співробітництва:*
  - 2.1. Розробити план заходів з підвищення ефективності використання коштів міжнародних фінансових організацій.
3. *Підвищення ефективності управління державними фінансами та реалізації державних програм:*
  - 3.1. Розширити застосування інструментів державних гарантій для фінансування інфраструктурних проєктів.
  - 3.2. Розробити державні програми часткової компенсації відсотків за кредитами банків, наданими підприємствам малого та середнього бізнесу, експорто-орієнтованим підприємствам, за іпотечними програмами, та галузям, фінансовий стан яких погіршився найбільше внаслідок поширення коронавірусної інфекції.
  - 3.3. Зобов'язати наглядові ради державних банків забезпечити посилення контролю за діяльністю та виконанням Стратегії цих державних банків з метою спрямування їх кредитних ресурсів на підтримку пріоритетних напрямів розвитку відповідно до спеціалізації державних банків.
  - 3.4. Ініціювати внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення порядку визначення фінансового результату банків до оподаткування в частині операцій з формування резервів під активні операції, зокрема шляхом встановлення лімітів на розмір резервів під знецінені активи, які можуть бути віднесені на фінансовий результат, з метою упередження випадків мінімізації податкових зобов'язань банків з податку на прибуток.
  - 3.5. Розробити альтернативні сценарії щодо бюджетного дефіциту та управління державним боргом в залежності від варіантів впливу епідеміологічних заходів на глибину спаду в економіці.
  - 3.6. Розробити план заходів із налагодження профільної роботи Укрексімбанку та Експортно-кредитного агентства (ЕКА) для підтримки вітчизняного технологічного експорту шляхом надання пільгових кредитів, страхування, гарантій.

Рекомендувати Кабінету Міністрів України та Національному банку щодо:

1. *Координації діяльності:*
  - 1.1. Забезпечити узгодженість прогнозних значень обмінного курсу гривні, що використовуються Національним банком України та Міністерством фінансів України в рамках підготовки змін до Державного бюджету України на 2020 рік.
  - 1.2. Координувати діяльність Національного банку щодо мобілізації ліквідності банківської системи (операції з депозитними сертифікатами) з діяльністю Мінфіну щодо фінансування дефіциту бюджету, враховуючи критичну потребу державного сектору у залученні позичкових коштів.